

Umetniška gimnazija – glasbena smer
Modul B: petje – inštrument

Posodobljeni učni načrt

HARMONIKA

OBVEZNI PREDMET

420 ur

Posodobljeni učni načrt

HARMONIKA

Obvezni predmet (420 ur)

Posodobljeni učni načrt so pripravili:

Predsednik predmetne skupine:

doc. Primož Parovel, prof., Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo

Člana:

Slavko Magdič, prof., Konservatorij za glasbo in balet Maribor

Andrej Lorber, prof., Konservatorij za glasbo in balet Maribor

Vodja in koordinator predmetnih skupin za harmoniko in orgle:

Primož Malavašič, spec.

Vodja področne skupine za glasbeno šolstvo:

dr. Dimitrij Beuermann, Zavod RS za šolstvo

Recenzenta:

izr. prof. Borut Zagoranski, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo

Mateja Prem Kolar, prof., Konservatorij za glasbo in balet v Ljubljani

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: **dr. Žiga Turk**

Za zavod: **mag. Gregor Mohorčič**

Uredili: **izr. prof., mag. Ivan Florjanc, Marija Gregorc, prof. in mag. Tomaž Faganel**

Jezikovni pregled: **Lea Lehner**

Objava na spletnem naslovu:

http://www.mizks.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odrasli_h/srednjesolsko_izobrazevanje/srednjesolski_izobrazevalni_programi/

Prva izdaja

Ljubljana, 2012

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:780.647.2(0.034.2)

PAROVEL, Primož

Posodobljeni učni načrt. Harmonika [Elektronski vir] : obvezni predmet : 420 ur / [pripravili Primož Parovel, Slavko Magdič, Andrej Lorber]. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2012. - (Umetniška gimnazija - glasbena smer. Modul B, Petje - inštrument)

ISBN 978-961-03-0115-8 (pdf, Zavod RS za šolstvo)

1. Gl. stv. nasl. 2. Magdič, Slavko 3. Lorber, Andrej
265663232

Posodobljeni učni načrt za predmet harmonika je pripravila predmetna skupina za posodabljanje učnega načrta za harmoniko. Pri posodabljanju je izhajala iz učnega načrta za predmet harmonika, določenega na 15. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, 7. 5. 1998. Posodobljeni učni načrt je posledica sprememb in novosti v pedagoški praksi na področju instrumentalnega pouka.

Posodobljeni učni načrt je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 154. seji 24. januarja 2013.

VSEBINA

1 OPREDELITEV PREDMETA	4
2 SPLOŠNI CILJI	4
3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE	6
4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA	15
5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA.....	16
5.1 Preverjanje in ocenjevanje znanja	18
5.2 Medpredmetne povezave.....	18
6 MATERIALNI POGOJI	20
7 ZNANJA IZVAJALCEV	20

1 OPREDELITEV PREDMETA

Cyrrillus Damian je na Dunaju leta 1829 kot prvi patentiral nov inštrument z imenom akordeon – harmonika. Razvoj je vodil preko različnih modelov inštrumenta do harmonike z II. manualom (M II), od petdesetih let prejšnjega stoletja dalje pa tudi do harmonike s III. manualom (M III). Razvoj literature in kultura igre sta s tem dobila nov polet in dvignila izvajalsko kakovost. Mnogi sodobni skladatelji so v tesnem sodelovanju z vodilnimi harmonikarji ustvarili dovolj velik repertoar tako pedagoške kot koncertne literature in tako zagotovili vrhunski razvoj inštrumenta.

Za vsestranski glasbeni razvoj dijakov je pomemben izbor ustrezne literature. Največjega pomena za uveljavljanje inštrumenta je igranje izvirnih skladb, ki so začele množično nastajati v šestdesetih letih 20. stoletja. Ker harmonika iz starejših obdobj nima lastne literature, je izvajanje skladb starih mojstrov iz obdobj renesanse, baroka in delno predklasične za oblikovanje dobrega glasbenega okusa zelo pomembno. Za izvajanje te glasbe je primernejša harmonika s III. manualom.

Gumbna in klavirska harmonika sta si kot inštrumenta popolno enakovredna, zato so tudi cilji in vsebine predmeta v tehničnem in umetniškem pogledu enaki.

Glavna naloga predmeta harmonika kot obveznega predmeta na srednji stopnji izobraževanja je izobraziti dijake za nadaljevanje študija harmonike na glasbeni akademiji.

2 SPLOŠNI CILJI

Dijaki* pri predmetu harmonika:

- usvajajo izvajalsko tehniko in izrazne značilnosti inštrumenta harmonika;
- usvajajo intonacijo in ritem, spremljajo zvočna gibanja in spremljajo notni zapis;
- pomnijo ritmične vzorce, zavedajo se pomena glasbenih fraz, dosega znanja za nadaljevanje študija in se vključujejo v glasbene skupine;

* V tem učnem načrtu izraz *dijak* velja enakovredno za *dijaka* in *dijakinjo*. Enako izraz *učitelj* velja enakovredno za *učitelja* in *učiteljico*.

- na nastopih predstavljajo dosežke glasbene ustvarjalnosti;
- razvijajo svoje poustvarjalne sposobnosti;
- skrbijo za kakovost učnega jezika;
- poznavajo, razumevajo in uporabljajo strokovne izraze v tujih jezikih;
- informacijsko tehnologijo kritično uporabljajo za doseganje učnih ciljev;
- uporabljajo računalniške programe;
- pridobivajo podatke iz različnih virov;
- za doseganje učnih ciljev razvijajo matematična znanja ter osnove znanosti in tehnologije;
- navajajo se na socialnost in odnosnost pri komorni igri, zboru ter projektne delu;
- aktivno sodelujejo pri ustvarjalnih projektih si pridobivajo samoiniciativnost in podjetnost;
- na različne načine predstavljajo izdelke svojega dela;
- vključujejo se v domača in mednarodna šolska partnerstva;
- se usposabljaajo za svoje bodoče delo;
- osveščajo / razvijajo svojo usposobljenost načrtovanja učenja;
- sporazumevajo se v slovenščini;
- razvijajo svojo nadarjenost in glasbeno usposobljenost;
- spremljajo in presojujejo uspešnost lastnega učnega procesa;
- razvijajo odgovornost za lastno znanje;
- skupaj z učiteljem usmerjajo in razvijajo lastni učni proces;
- odkrivajo, razvijajo in poglobljajo glasbene sposobnosti in predznanje;
- ob sistematični vadbi razvijajo delovne navade in odnos do dela;
- se navajajo na estetsko doživljanje in razvijajo glasbeni okus;
- razumejo in z uporabo usvojijo zakonitosti glasbene teorije;
- razvijajo vzajemnost in se prilagajajo za enakopravno sodelovanje;
- spoznavajo in izvajajo glasbena dela slovenskih ustvarjalcev;
- razvijajo zavest o pomenu ohranjanja narodove samobitnosti;
- spoznavajo enakost in različnost slovenske in evropske glasbene dediščine;
- razvijajo vzajemnost in se prilagajajo za enakopravno sodelovanje.

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

3.1.1 Tehnične in muzikalne prvine	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE:
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - se soočajo s postavljanjem oz. utrjevanjem zdravih temeljev igranja, pri čemer so v ospredju visoke zahteve, ki se harmonikarjem v poklicni glasbeni praksi postavljajo; - se ob začetku šolanja seznanijo z morebitnimi tehničnimi pomanjkljivostmi, ki se zaradi manj zahtevnega gradiva na nižji stopnji še niso manifestirale, in se posvetijo njihovem korigiranju; - se seznanjajo z najpomembnejšimi tehničnimi poudarki (pravilna in sproščena drža telesa, pravilna postavitev roke, oblikovanje tona, kontrola artikulacije); - spoznavajo vsebine in literaturo ki je prilagojena njihovim tehnično - muzikalnim zmogljivostim in posebnostim. 	<ul style="list-style-type: none"> - durove in molove lestvice v tercah, sekstah in oktavah, vzporedno in v protipremiku čez dve dve oktavi; - dvojemke sozvočno in razloženo; - akordi, dominantni 7-akord in zmanjšan 7-akord v mali in veliki razložitvi; - tehnične vaje s trilčki; - tehnične vaje za poliritmične probleme; - obdelava vseh vrst artikulacij z mehomo; - razvijanje muzikalnih sposobnosti dijakov; - oblikovanje tona in artikulacije s prstom in z mehomo; - spoznavanje stilnih značilnosti različnih skladateljev; - razvijanje sposobnosti uporabe vseh izraznih možnosti harmonike.

3.1.2 Etude	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z igranjem etud podpirajo cilje iz prejšnje alineje (tehnične in muzikalne prvine); - izvajajo etude, ki dopolnjujejo vsebine in tehnične prvine, ki se obravnavajo na tehničnem področju, posebej če gre za odpravljanje napak, korigiranje katere od tehničnih prvin ali postavitve roke; - razvijajo izvajalske spretnosti, koordinacijo gibanja. 	<ul style="list-style-type: none"> - A. Abbott, Exercises gradues pour l'accordeon d'apres Karl Czerny, 3. zv. (ed. Salabert E.A.S. 17609 (3)); - H. Berens, Etude za klavir; - C. Czerny , C.- Bukowski, Der strebsame Akkordeonist Band 3, - C. Czerny, Etude za klavir, op. 849; - A. Denisov, Etude za harmoniko (ed. Državna založba Ukraine, 497); - Gradus ad parnassum 1. zv (ed. Hohner); - A. Hačaturjan, Etuda (ed. Muzika Moskva, 11480); - N. Kanajev, Etuda v C duru (ed. MM 9521); - Music box 1, 2 (ed. Trio Förlaget); - Palmer – Hughes: Variacije na Paganinijevo temo (ed. Ernest Deffner); - B. Rövenstrunck, Studie (Bundesakademie-Archive, R 2); - F. Sor, Sechs Etuden (ed. Wunn, EW-08010); - E. Naumann, Necessaria 1 (ed. Ralf Jung 01.13); - Spela akordeon (ed. Holmusic).

3.1.3 Polifonija in stari mojstri

Dijaki:

- izvajajo polifona glasbena dela in dela starih mojstrov v funkciji izgradnje tehničnih osnov in prilagojene stopnji njihovega predznanja;
- ob izvajanju literature kljub nižji zahtevnostni stopnji usvajajo prve stilne zakonitosti in razvijajo muzikalni izraz;
- razvijajo sposobnost koncentracije in uspešnega nastopanja pred občinstvom;
- z izvajanjem na pamet gradivo usvajajo globlje in bolj temeljito.

- J. S. Bach, Dvoglasne invencije,
- D. Cimarosa, 31 Sonate, Volume 1 und 2 (ed. Carisch);
- Clavistas Portuguezes 1 (ed. Schott 2382);
- J. Feld, Zweistimmige Partita (ed. Hohner);
- G. F. Händel, Fugette;
- W. Jacobi, 10 poliphone Stücke nach spanischen Volkslieder (ed. Preißler, 471);
- T. Lundquist, Neun zweistimmige Inventionen (ed. Hohner, 133266);
- J. Pachelbel, Fuga, tema z variacijami;
- J. E. Rembt, Fugetta;
- J. G. Vierling, Fugetta.

3.1.4 Ciklične skladbe

Dijaki:

- uresničujejo operativne cilje na področju cikličnih skladb, ki so identični kot pri polifonih skladbah in skladbah starih mojstrov v zgornji alineji;
- razvijajo interpretacijo različnih stavkov cikličnih skladb in njihovih značajev;
- z izvajanjem na pamet gradivo usvajajo globlje in temeljiteje in pridobivajo izkušnje z igranjem na pamet časovno daljših kompozicij.

- J. A. Benda, Sonatine za klavir (ed. Supraphon, 2303);
- D. Bobić, Otroška suita št. 3 »Varaždinska« (ed. Kajda);
- J. Derbenko, Mala suita (ed. Muzika Moskva, 13241);
- H. Herrmann, Sieben neue Spielmusiken (ed. Hohner);
- T. Lundquist, Allerlei [izbor] (ed. Hohner, 132011);
- A. Nagajev, Otroška suita št. 2 (ed. Muzika Moskva, 6045);
- E. Naumann, Sonatine in C (ed. Ralf Jung, 04.25);
- E. Naumann, Sonatine in D (ed. Ralf Jung, 03.07);
- H. Noth, Sechs Momente nach europäischen Volksliedern (ed. Oettinger);
- J. Novak, Rondini (ed. Hohner, 999018);
- S. Prokofjev, Peter und der Wolf [ar. H. Noth] (Bundesakademie-Archive);
- Repnjikov, Otroška suita št.2, Spominki (ed. Muzika Moskva, 2975);
- Russ – Messina, A trip to the moon (ed. Waterloo);
- V. Semjonov, Otroška suita št. 2;
- G. J. Wuensch, Mini-Suite Nr. 1 (ed. Waterloo - Preißler);
- V. Zolotarjev, Šest otroških suit (ed. Muzika Moskva, 14742).

3.1.5 Skladbe po izbiri	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spoznavajo dela izvorne literature za harmoniko od 20. stoletja dalje, ki ponuja vrsto skladb primerne težavnostne stopnje; - razvijajo svojo muzikalno-tehnično raven s skladbami iz tega sklopa, ki zaradi svoje raznovrstnosti ponuja učitelju kar najboljše možnosti za smotrni izbor; - se ob izvirni literaturi seznanjajo tudi s transkripcijami, ki se bodisi še bolj približajo specifični didaktični strategiji za posameznega dijaka, bodisi ponujajo nekoliko širši pogled na glasbeno umetnost; - z izvajanjem na pamet gradivo usvajajo globlje in temeljiteje. 	<ul style="list-style-type: none"> - Clavesinistas espanoles 1 »arr. H. Noth« (Bundesakademie-Archive); - J. Derbenko, Koralni preludij; - G. Katzer, Für Knöpfe 1 in 2 (ed. Verlag Neue Musik, (VNM 2113); - T. Lundquist, Allerlei (ed. Hohner, 132011); - T. Lundquist, Microscope (ed. Trio Förlaget, TF (48); - A. Piazzolla, Album 1 (ed. Les editions Universelles); - B. Rövenstrunck, 30 Stücke für Akk. 1 in 2 (ed. Wunn); - B. Rövenstrunck, Marsch; (Bundesakademie-Archive, R 2); - O. Sommerfeld, Lyrical fragments (ed. Norsk Musikförlag, 9961).

Poleg navedenih del se za doseganje ciljev lahko uporabljajo tudi druge primerne vsebine.

3.2.1 Tehnične in muzikalne prvine	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE:
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nadgrajujejo pridobljena znanja ter širijo svoje tehnične in muzikalne zmogljivosti; - pod vodstvom učitelja postopoma širijo nabor tehnično-didaktičnega gradiva; - postopoma vzpostavljajo sistem vsakodnevnih vaj čim širšega spektra tehničnih prvin; pri tem uporabljajo tako navedeno literaturo kot tudi vaje in sisteme tehničnega urjenja, ki niso izdani v knjižnih oblikah; - usvajajo nova gradiva in znanja tako, da ne zanemarjajo vidikov, s katerimi so se ukvarjali pred tem. 	<ul style="list-style-type: none"> - poglobljanje elementov mehovne in prstne tehnike iz 1. letnika; - poglobljanje znanja iz prejšnjega letnika, gleda na oblikovanje tona s prstno in mehovno artikulacijo (ustrezna uporaba v posameznih stilnih obdobjih); - spoznavanje in interpretacija različnih predklasičnih skladb; - razvijanje pristopa do izvirnih skladb domačih avtorjev; - navajanje na samostojno delo pri interpretacije izdelavi.

3.2.2 Etude	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - še vedno trdno povezujejo vsebine tega sklopa z operativnimi cilji sklopa muzikalnih in tehničnih prvin; - vadijo etude kontrastnih značajev. 	<ul style="list-style-type: none"> - A. Abbott, Exercices gradues pour l'accordeon d'apres Karl Czerny, 5. zv. (ed. Salabert E.A.S. 17609 (5)); - H. Berens, Etude za klavir 3. in 4. zv; - H. Brehme, Paganiniana I (ed. Hohner, 134018); - Cramer – Bulow: Etude za klavir; - C. Czerny, Etude op. 740;

	<ul style="list-style-type: none"> - I. Havliček, Koncertne etude (ed. Supraphon); - H. Herrmann, Musikalische Bewegungsspiele (ed. Hohner, 121053); - J. Wilson, Fourteen Rhythmic Studies Book I in II (Waterloo - Preißler).
--	--

3.2.3 Polifonija in stari mojstri

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izvajajo polifone skladbe in skladbe starih mojstrov v funkciji učvrstitve tehničnih osnov; - usvajajo in poglobljajo znanje o stilnih zakonitostih in razvijajo muzikalni izraz; - razvijajo sposobnost koncentracije in uspešnega nastopanja pred občinstvom; - z izvajanjem na pamet vsebine usvajajo globlje in temeljiteje. 	<ul style="list-style-type: none"> - J. S. Bach, Triglasne invencije; - J. S. Bach, Acht kleine Preludien und Fugen (za orgle), [izbor]; - J. S. Bach, Francoske suite; - J. S. Bach, Orgelwerke IX (ed. Peters); - J. S. Bach, Preludij in fughetta v G-duru; - D. Cimarosa, 31 sonat Volume 1 und 2 (ed. Carisch); - C. Franck, 18 Pièces (ed. Peters, 4529); - G. Frescobaldi, Fuga v g-molu; - G. F. Handel, Menuet, Courante, Gavotte, Chaconne, Air mit Variationen, Suite za klavir; - Polnische Renaissancemusik, [ar. H. Noth] (ed. Hohner); - G. P. Telemann, 20 kleine Fugen und freie Orgelstücke (ed. Bärenreiter, 3582); - Clavistas Portuguezes 2 (ed. Schott, 4050).
--	--

3.2.4 Ciklične skladbe

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uresničujejo operativne cilje na področju cikličnih skladb, ki so identični kot pri polifonih skladbah in skladbah starih mojstrov; - z obravnavanjem originalnih del harmonikarske literature bodo muzikalne in slogovne prvine spoznavali še v večji meri; - z izvajanjem na pamet gradivo osvajajo globlje in temeljiteje. 	<ul style="list-style-type: none"> - Z. Bargielski, Suite der Tänze und Lieder (ed. Preißler, 476); - L. Bjarne, Suite en miniature; - J. Derbenko, Otroška suita št. 3 in št. 5 (ed. Muzika Moskva, 14054); - F. Dobler, Mosaic (ed. Hohner, 133466); - W. Jacobi, Acht Vortragsstücke für Akkordeon (ed. Preißler, 468); - N. K. Jacobsen, Tema e variazioni (ed. Hohner, 61044); - K. Krombholz, 9 skladb za harmoniko, izbor (faksimile); - E. Kürtösi, Gegensätze (ed. Schmülling); - T. Lundquist, Botany play (ed. Waterloo - Preißler, 471); - D. de la Motte, Fünf Sätze über fünf Töne (ed. Hohner, 61052), - H. Noth, Aisthainomai (ed. Hohner, 61043); - E. Sebastian, Tri skladbe za scensko glasbo k drami Woyczek (ed. R. Jung); - V. Shishin, In the Zoo (ed. WM); - J. Takács, Von fernen Küsten, ar. H. Noth (ed. Universal Edition, UE 19928).
--	---

3.2.5 Skladbe po izbiri	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bodo s študijem navedenih del iz različnih slogovnih obdobij razvijali zvočnost in izraz; - bodo ob tovrstnih vsebinah spoznavali fraziranje daljših melodičnih linij in večjih dinamičnih gradacij; - z izvajanjem na pamet gradivo usvajajo globlje in temeljiteje. 	<ul style="list-style-type: none"> - B. Bartók, Mikrokosmos, Bd. III/IV (Ed. Musica Budapest, 010 0055/56); - Clavesinistas espanoles 1, ar. H. Noth (Bundesakademie-Archive), - A. Iljinski, Volkec; - L. Kayser, Confetti (ed. Samfundet 002); - M. Murto, Meditation (Finnish Acc.Inst); - W. Richter, Konstellation zu H-E-G-A; - R. Romiti, Introspection, (Bundesakademie-Archive, RO 3); - D. Scarlatti, Sonate, izbor, - O. Schmidt, Dialogue (ed. Samfundet), - M. Tajčević, Srbske igre »za klavir«; - V. Avsec: Suita za harmoniko (ed. samozaložba).

Poleg navedenih del se za doseganje ciljev lahko uporabljajo tudi druge primerne vsebine.

3.3.1 Tehnične in muzikalne prvine	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE:
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - se že rutinsko poslužujejo sistema tehničnih vaj, ki pokriva vse bistvene vidike igranja v tehničnem smislu (legato, fleksibilnost, artikulacija, dinamika); - poleg zmogljivosti večajo tudi zanesljivost; - stalno razvijajo estetsko dožemanje zvoka. 	<ul style="list-style-type: none"> - dvojemke (terce in sekste) v duru in molu čez dve oktavi z desno in levo roko (MIII); - spoznavanje in interpretacija daljših cikličnih in zahtevnejših variacijskih oblik; - spoznavanje in interpretacija daljših svobodnih oblik; - nadaljnje razvijanje samostojnega dela pri interpretacije izdelavi; - poglobljanje interpretacije ob vsestranski analizi skladbe.

3.3.2 Etude	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - etud ne podrejajo več samo izgradnji osnovnih tehničnih temeljev za igranje, temveč jih dojemajo celoviteje v smislu razvoja tehnične kompetentnosti in virtuoznosti; - velik poudarek namenjajo estetski in stilni komponenti; - progresivno povečujejo zmogljivost (tako v smislu hitrosti kot vzdržljivosti). 	<ul style="list-style-type: none"> - A. Abbott, Jeu de Quartes (Waterloo - Preißler); - A. Abbott, Jeu de Quintes (Waterloo - Preißler); - A. Abbott, Contretemps (Waterloo - Preißler); - H. Brehme, Paganiniana I, II (ed. Hohner, 134018, 134019); - R. Bruči, 10 koncertnih etud (samozaložba); - I. Havlíček, Koncertne etude (ed. Supraphon);

	<ul style="list-style-type: none"> - H. Herrmann, Konzerttetüden (ed. Hohner, 120192); - E. Sebastian, Zehn Studien (ed. Ralf Jung, 01.07); - G. Šenderjov, 24 koncertnih etud (ed. Muzika Moskva, 14317).
--	---

3.3.3 Polifonija in stari mojstri

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nadaljujejo z delom na tem področju glasbene literature na podlagi istih temeljnih principov; - razvijajo dojemanje slogovno estetskih dimenzij; - razvijajo celosten pogled na delo; - krepijo koncertantno kondicijo; - z izvajanjem na pamet gradivo usvajajo globlje in temeljiteje. 	<ul style="list-style-type: none"> - J. S. Bach, Das Wohltemperierte Klavier; - G. Barton, Toccatina und Fugue; - F. Buxtehude, Orgelske skladbe, izbor; - C. Daquin, Kukavica; - G. F. Händel, Suite; - J. Pachelbel, Chaconne; - J. Pachelbel, Toccata in fuga; - F. Poulenc, Francaise, ar. Noth (Bundesakademie-Archive, N 1); - D. Scarlatti, Sonate, izbor; - M. Seiber, Preludij in fuga v a- molu (ed. Hohner, 2017); - G. P. Telemann, Drei Dutzend Klavier-Fantasien (ed. Bärenreiter, 733).
---	---

3.3.4 Ciklične skladbe

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uresničujejo operativne cilje na področju cikličnih skladb, ki so identični kot pri polifonih skladbah in skladbah starih mojstrov; - samostojno raziskujejo zakonitosti artikulacije; - razvijajo sposobnost dinamičnih kontrastov, daljših melodičnih linij, ekstremnih artikulacijskih elementov in virtuoznosti; - s študijem sodobnejših del širijo obzorja in spodbujajo interes za neznano; - z izvajanjem na pamet gradivo usvajajo globlje in temeljiteje. 	<ul style="list-style-type: none"> - A. Belošicki, Suita št. 3 (ed. Schmuülling); - J. Derbenko, Suita Kontrasti (ed. Muzika Moskva, 7939); - E. Gaudibert, Trois pieces (HBS Nepomuk, 12012); - A. Gürsching, Sans paroles (ed. Hohner, 61047); - L. Kayser, Arabesques (ed. Samfundet); - T. Lundquist, Botany play (ed. Waterloo - Preißler, 471); - T. Lundquist, Plasticity (ed. Trio Förlaget, 35); - T. Lundquist, Sonatina piccola (ed. Hohner, 133330); - J. Matys, 5 bagatellen (ed. Supraphon); - J. Matys, Prelude et Variations (ed. SEMI Belgien); - E. Naumann, Suite in D (ed. Ralf Jung R. J. 03.07); - K. Przybylski, Scherzo, Adagio, Rondo (ed. Polskie Wydawnicwo Muzyczne); - K. Stockhausen, Tierkreis (ed. Stockhausen); - A. Timošenko, Ruske slike (ed. Muzika Moskva, 13928); - V. Zolotarjev, Komorna suita (ed.
--	---

	<p>Muzika Moskva, 13928);</p> <ul style="list-style-type: none"> - V. Zubicki, Otroška suita št. 2 (ed. Muzika Moskva, 8495); - V. Zubicki, Otroška suita št.1 (ed. Muzika Moskva, 6515); - J. A. Benda, Sonate za klavir.
--	---

3.3.5 Skladbe po izbiri	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nadaljujejo z delom na tem področju glasbene literature na podlagi istih temeljnih principov; - razvijajo sposobnost dinamičnih kontrastov, daljših melodičnih linij, ekstremnih artikulacijskih elementov in virtuoznosti; - s študijem sodobnejših del širijo obzorja in spodbujajo interes za neznano. 	<ul style="list-style-type: none"> - L. van Beethoven, Stücke für die Spieluhr (ed. Schott, 502); - Clavesinistas espanoles 1 (Bibliothek der Bundesakademie) - P. Fiala, Four Inventions (ed. Trio Förlaget); - W. Jacobi, Sechs Walzer – Bagatellen (ed. Preißler); - W. Jacobi, Jota (ed. Charnwood, M 104); - W. Jacobi, Konzertrondo (ed. Hohner, 133204); - H. Kunz, Toccata (ed. Preißler, 459); - Ph. Mohler, Zwei Humoresken (ed. Hohner, 2044); - M. Moszkowski, Tarantella (ed. Muzika Moskva, 9-3016) - D. Scarlatti, Sonate, izbor; - V. Trojan, Razrušena katedrala (ed. Supraphon ali Schmülling).

Poleg navedenih del se za doseganje ciljev lahko uporabljajo tudi druge primerne vsebine.

3.4.1 Tehnične in muzikalne prvine	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE:
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - do konca razvijejo (ali pa vzdržujejo in izboljšujejo že doseženo) muzikalno-tehnično raven, ki omogoča izvedbo maturitetnega programa in sprejemnega izpita na visoki šoli; - izpopolnjujejo vse tehnične veščine, posebej se posvečajo zahtevnejšim; - razvijajo dinamične zmogljivosti, hitrost in fleksibilnost; - poseben poudarek namenjajo zanesljivosti in koncentraciji ter estetiki tonskega podajanja; - samostojno analizirajo svoje tehnično znanje in iščejo potrebna gradiva za nadaljnji razvoj. 	<ul style="list-style-type: none"> - poglobljanje vseh tehničnih elementov iz prejšnjih letnikov; - seznanjanje z različnimi novostmi v zapisovanju in izvajanju sodobnih skladb; - interpretacija zahtevnejših oblik s poudarkom na delih 20. stoletja; - interpretacija skladb s sodobnim kompozicijskim stavkom; - poglobljanje individualne interpretacije.

3.4.2 Etude	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nadaljujejo s študijem etud različnih vsebin višje zahtevnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> - H. Brehme, Paganiniana I, II (ed. Hohner, 134018, 134019); - R. Bruči, 10 koncertnih etud (ed. samozaložba); - H. Herrmann, Konzertetüden (ed. Hohner, 120192); - E. Sebastian, Zehn Studien (ed. R. Jung 01.07); - G. Šenderjov, 24 koncertnih etud (ed. Muzika Moskva, 14317).
3.4.3 Polifonija in stari mojstri	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poseben poudarek skladbi, ki je sestavni del maturitetnega izpita in pa morebitnega programa sprejemnih izpitov na visoko šolo; - delo naštudirajo poglobljeno in se temeljito posvetijo tako podrobnosti kot celostnemu vtisu izvedbe na odru; - se poglobijo v vse elemente interpretacije dela; - z izvajanjem na pamet gradivo osvajajo globlje in temeljiteje ter ustvarijo prepričljivejši vtis interpretacije. 	<ul style="list-style-type: none"> - J. Chr. Bach, Toccata und Fuge, Fuge c-molu in druge skladbe iz zbirke Orgelwerke der Familie Bach; - J. S. Bach, Das Wohltemperierte Klavier; - J. S. Bach, Francoske suite; - J. S. Bach, Izbor iz orgelskih skladb; - J. S. Bach, Partite; - D. Buxtehude, Orgelske skladbe, izbor; - G. Frescobaldi, Capriccio; - Old English Organ Music for Manuals Book, 1-6 (ed. Bärenreiter OUP 75824-75829); - A. Scarlatti: Toccata per cembalo, iz Early Italian Keyboard Music, (ed. Oxford University Press, 2. zv.).
3.4.4 Ciklične skladbe	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uresničujejo operative cilje na področju polifonih skladb in skladb starih mojstrov, ki so identični kot pri sonatah in sonatinah; - se z gradivom seznanijo tudi s pomočjo vseh dostopnih avdio medijev, analizirajo izvedbe in pridobivajo potrebne informacije. 	<ul style="list-style-type: none"> - F. Angelis, Koncertna suita (ed. samozaložba); - N. Bartow, Three characteristic dances (ed. Hohner, 133377); - N. W. Bentzon, In the Zoo (ed. Hohner, 133168); - H. Brehme, Suita (ed. Trossinger Music); - E. Rautavaara, Fiddlers (ed. Fazer, M-042-08514-1); - J. Feld, Suita (ed. Hohner, 133340); - J. Feld, Vier Intermezzi (ed. Hohner, 133406); - P. Fiala, Aphorismes (ed. Trio Förlaget); - V. Holmboe, Sonata št. 1 (ed. W. Hansen, 29899); - G. Katzer, 6 Bagatellen (ed. Nova Vita); - A. Kusjakov, Zimske skice (ed. Muzika Moskva); - T. Lundquist, Partita piccola (ed. Hohner,

	<p>999018);</p> <ul style="list-style-type: none"> - P. Nørgård, Anatomic Safari (ed. W. Hansen, 29535); - J. Padros, 6 variacij (ed. Neue Musik, 2109); - A. B. Platti, Sonate (ed. Breitkopf); - A. Pribilov, Sonata št. 1 (ed. V. Brizgalin, 2002), - V. Vlasov: Suita 2, Gulag (ed. Termopil 2004); - V. Zolotarjev, Sonata št. 2 (ed. Muzika Moskva, 2573); - B. K. Przybylski: La Follia (ed. PWM Krakow, 8117).
--	---

3.4.5 Skladbe po izbiri	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - še naprej razvijajo vse vidike tega sklopa vsebin, ki so jih obravnavali med dosedanjim šolanjem; - skušajo preko del pričujočega sklopa še posebej izraziti svoje individualne izrazne, muzikalne, virtuoze ali kakšne druge umetniške kvalitete ali posebnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> - R. Bruči, Scherzo (ed. Hohner); - Clavesinistas espanoles 1, ar. H. Not - izbor (Bibliothek der Bundesakademie); - W. Jacobi, Rigaudon (ed. Hohner, 134034); - A. Nordheim, Flashing (ed W. Hansen); - K. Olczak, Phantasmagorien (ed. Ricordi, 133956); - B. Precz, 3-3-2 (ed. Schmülling); - D. Scarlatti, Sonate, izbor.

3.4.6 Skladbe slovenskih avtorjev	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pod mentorstvom učitelja redno vključujejo dela slovenskih avtorjev v svoj program; - preko njih spoznavajo slovensko glasbeno ustvarjalnost; - vzpostavljajo odnos z umetnostjo in kulturo svojega kulturnega prostora. 	<ul style="list-style-type: none"> - B. Adamič, Suita za harmoniko (ed. DSS); - A. Ajdič, Tihožitje (ed. DSS); - V. Avsec, Danza ritmica (ed. DSS); - V. Avsec, Mala suita (ed. DSS); - V. Avsec, Tema in 12 variacij (ed. DSS); - J. Golob, Preludij (ed. Acco Verlag); - P. Ramovš, Ernönek (ed. DSS, 1719); - P. Ramovš, Za harmoniko (rokopis).

Poleg navedenih del se za doseganje ciljev lahko uporabljajo tudi druge primerne vsebine.

4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Standardi znanja so določeni z obvladovanjem posameznih sklopov predpisanih vsebin in izkazujejo pričakovano stopnjo obvladovanja inštrumenta in muziciranja, kar se izraža na področjih tehnike in obvladovanja inštrumenta, muzikalnosti in izraznosti, natančnosti in zanesljivosti, vzdržljivosti in koncentracije ter težavnosti izvajanega programa.

Minimalni standardi znanja so operacionalizirani cilji (kvantiteta in kvaliteta znanj, spretnosti in veščin), ki naj bi jih dijak dosegel in izkazal za pozitivno oceno (zadostno) in predstavljajo tisto kvaliteto in kvantiteto znanj, spretnosti in veščin, ki so nujno predznanje za nadaljnje učenje in razvoj pri določenem predmetu. So mejna kategorija obvladovanja inštrumenta, kjer sta tehnika in izraznost muziciranja omejeni in je mogoče ugotoviti težave v doseganju kakovostnega tona oziroma zvoka. Kljub temu, da se pojavljajo napake v notah, ritmu, slogu, in je mnogo v partituri predpisanih glasbenih oznak spregledanih ali ne popolnoma pravilno izvedenih, interpretacija in muzikalna izvedba sta omejeni, tudi sam glasbeni program je morda malo lažji, vendar pa dijakova duševna in telesna vzdržljivost še vedno izkazuje sprejemljivo izvedbo celotnega programa, zahtevano ustrezno razvito tehniko ter še sprejemljivo razumevanje in izvajanje glasbe.

Minimalni standardi znanja so izraženi v izpitnih vsebinah po posameznih letnikih.

V vseh letnikih dijaki vsaj eno skladbo izvajajo na pamet.

1. letnik – letni izpit

- lestvica iz poglavja 3.1.1
- 2 etudi z različnim tehničnim problemom iz poglavja 3.1.2
- polifona skladba iz poglavja 3.1.3
- ciklična skladba iz poglavja 3.1.4
- skladba po izboru iz poglavja 3.1.5

2. letnik – letni izpit

- lestvica iz poglavja 3.2.1
- 2 etudi z različnimi problemi iz poglavja 3.2.2
- polifona skladba iz poglavja 3.2.3
- ciklična skladba iz poglavja 3.2.4
- skladba po izboru iz poglavja 3.2.5

3. letnik – letni izpit

- lestvica iz poglavja 3.3.1
- koncertna etuda iz poglavja 3.3.2
- polifona skladba iz poglavja 3.3.3
- celotna sonata ali trije stavki istega skladatelja iz suite, variacij, sonate ali podobno iz poglavja 3.3.4
- skladba po izbiri iz poglavja 3.3.5

4. letnik – letni izpit

Dijak, ki opravlja maturo iz izbirnega predmeta Glasba, ne opravlja letnega izpita. V tem primeru dijak konča predmet v 4. letniku z razredno oceno.

- lestvica iz poglavja 3.4.1
- koncertna etuda iz poglavja 3.4.2
- polifona skladba iz poglavja 3.4.3
- celotna sonata ali trije stavki istega skladatelja iz suite, variacij, sonate ali podobno iz poglavja 3.4.4
- skladba po izbiri iz poglavja 3.4.5

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Pouk glasbe z dejavnostmi in vsebinami prispeva k splošnemu in glasbenemu razvoju dijakov ter razvija zmožnosti vseživljenjskega učenja. Učenje in poučevanje glasbe bo uspešno, če bo celostno, dejavno in ustvarjalno. Tak pristop spodbuja in omogoča doseganje splošnih in procesno-operativnih glasbenih ciljev na čustveno-socialnem, gibalnem in spoznavnem razvojnem področju.

Učni načrt nadgrajuje poznavanje glasbe, ki se v praksi lahko udejanji s skrbno in gospodarno načrtovanimi in izpeljanimi učnimi urami. Učitelj avtonomno oblikuje posamezne učne sklope tako, da smiselno povezuje posamezne glasbene dejavnosti z operativno-procesnimi razvojnimi cilji in vsebinami. Zaporedje in globino vsebin ter metode in oblike dela učitelj prilagaja glede na potrebe, zmožnosti in pričakovanja dijakov.

Zaradi individualnega pristopa k dijaku ter zaradi upoštevanja njegovih fizičnih, psihičnih in glasbenih dispozicij naj učni načrt za pedagoga ne pomeni neke toge obveznosti, temveč naj s sistematično razvrščenim gradivom nakaže posamezne težavnostne stopnje, ki učitelju služijo za orientacijo in pomoč pri razvoju mladega glasbenika.

Temeljno poslanstvo učitelja je razvijanje glasbenega čuta pri dijakih in ustvarjanje potrebe po muziciranju. Ob tem pa ne smemo pozabiti, da je bistvena naloga v času izobraževanja na srednji šoli izgradnja vseh temeljnih tehničnih elementov, ki omogočajo harmonikarjevo profesionalno udejstvovanje. Pomembna je dolgoročna vizija razvoja dijaka, v vseh elementih harmonikarske igre in z vidika visokih profesionalnih zahtev, da ne bi morebitno stremljenje k doseganju trenutnih rezultatov povzročilo primanjkljajev z vidika postavitve, kar bi pripeljalo do nepremostljivih ovir na višjih stopnjah izobraževanja. Med najpomembnejše tehnične temelje za profesionalni razvoj, ki jim moramo posvetiti vso pozornost so pravilna postavitve roke, kontrola sproščene telesa, artikulacija in oblikovanje zvoka, ki ustreza profesionalnim kriterijem z vidika estetskih in akustičnih kvalit. Kljub temu da harmonikarska knjižnica premore nekaj zelo pomembnih del, ki so navedene med vsebinami in obravnavajo tovrstno tematiko, velja opozoriti, da obstaja še veliko tehtnega tehnično - didaktičnega gradiva uglednih profesorjev in skladateljev, ki se prenaša med harmonikarji po izročilu na seminarjih, mojstrskih tečajih in drugje. Brez tovrstnega udejstvovanja profesorjev in kasneje dijakov si je težko predstavljati uspešno osvajanje navedenih ciljev.

Za doseg omenjenih ciljev pa je bistvenega pomena seveda tudi vzpostavitev pravilnega sistema vsakodnevnega vadenja, tako v vsebinskem kot v kvantitativnem smislu. Učitelj naj temu posveča pozornost vsa štiri leta. Z dijakom naj izdelata natančen načrt, v katerem so zajete vse vsebine, ki so predvidene v srednješolskem izobraževanju. Ob sistematični vadbi naj dijaki razvijajo voljo, disciplino, vztrajnost, doslednost in samostojnost, spoznavajo potrebo po načrtnem delu in neprestanem izpopolnjevanju ter s tem utrjujejo delovne navade in odnos do dela. Tako dosežena spoznanja in glasbena znanja morajo postati pomemben del splošne kulture vsakega dijaka.

Prav tako pomembna je načrtna, sistematična psihološka priprava dijaka na nastope, izpite in tekmovanja, pri čemer mora biti optimalna realizacija omenjenih poustvarjalnih situacij končni cilj dolgoročnega, načrtnega dela.

Učitelj naj spodbuja dijaka tudi k obisku koncertnih prireditev, ki predstavljajo pomemben vir izkušenj in informacij, ki jih sam pouk ne more dati; dijak na ta način spoznava bogastvo glasbene literature in se srečuje z interpretativnimi dosežki priznanih umetnikov, kar oblikuje njegovo umetniško osebnost; ob tem spoznava zakonitosti profesionalnega dela svojega področja tudi iz praktičnih, organizacijskih in drugih vidikov, ki pomembno vplivajo na to dejavnost.

5.1 Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pomembno je, da ločimo preverjanje in ocenjevanje. Rezultatov preverjanja ne uporabimo za ocenjevanje.

Preverjanje

Pri preverjanju znanja učitelj redno spremljanja razvoj in napredek dijaka, preverja dijakovo moč dojetanja, raven znanja in njegove zmožnosti, pa tudi sporoča dijakom povratne informacije o njihovem napredovanju. Sprotno razčlenjevanje dijakovih dosežkov znanja in morebitnih pomanjkljivosti lahko ustvarja kar najbolj celovito in realno sliko o napredku in morebitnih zagatah posameznih dijakov; na tem temelju učinkoviteje pripravimo načrt dijakovega nadaljnega dela, dajemo jasnejše napotke za plodovitejše vadenje oziroma učenje.

Preverjati je treba redno in na različne načine, na področjih, kot so navedena.

Učitelj preverja znanje:

- pri vsaki individualni uri pouka,
- na internih in javnih nastopih.

K preverjanju lahko učitelj občasno povabi tudi druge učitelje istega ali sorodnega predmeta, kar bo okrepilo timsko delo, izmenjavo izkušenj in usklajevanje kriterijev.

Ocenjevanje

Glede na naravo inštrumentalnega pouka se dijakovo znanje ocenjuje z izvedbo izbranih glasbenih vsebin pri pouku in na nastopih. Ocenjuje se tehnično obvladovanje inštrumenta, natančnost in zanesljivost izvedbe, prikaz muzikalnosti in težavnost programa. Na letnem izpitu določi končno oceno izpitna komisija.

5.2 Medpredmetne povezave

Medpredmetne povezave temeljijo na celostno zasnovanem izhodišču splošnih in glasbenih znanj, sposobnosti in glasbenih veščin dijaka za doseg lastne poustvarjalne in kritične ravni znanja, ki mu omogoča nadaljnji razvoj.

Predmet harmonika predstavlja temeljno glasbeno izobrazbo, s katero dijak povezuje znanja glasbenih in vseh drugih področij in s svojo poustvarjalno močjo oblikuje svojo glasbeno

identiteto. Učitelj tega predmeta sodeluje z drugimi strokovnimi aktivisti pri načrtovanju medpredmetnih povezav in ustvarjalno sodeluje pri izvajanju učnega procesa.

Komorna igra

Dijak svoja glasbena znanja uporablja in sooča z drugimi v kompleksnejšem procesu komorne igre, kjer pridejo do izraza poslušanje in sledenje drugih udeležencev, prilagajanje, timsko delo in izmenjava glasbenih mnenj in zamisli.

Orkester

Dijak spoznava zahteve orkestrske igre kot najpomembnejšega aspekta morebitnega profesionalnega udejstvovanja. Dobi pomembne povratne informacije o svojih inštrumentalnih zmogljivostih in jih uporabi pri nadaljnjem študiju inštrumenta.

Solfeggio

Znanje solfeggia je v zelo tesni povezavi z igranjem harmonike. Za igranje je bistvena natančna slušna predstava notnega zapisa, ki jo pri solfeggiu razvijamo.

Glasbeni stavek

Analiza skladb, ki se izvajajo, z vidika harmonskih, kontrapunktičnih in oblikovnih aspektov.

Klavir

Klavir kot stranski predmet predstavlja možnost za povezave z glavnim predmetom predvsem z vidika širitve glasbenih obzorij in obravnave sorodnih glasbenih vsebin z izraznimi sredstvi in zakonitostmi, ki jih ponuja drugo glasbilo.

Razvoj glasbene umetnosti (Zgodovina glasbe)

Dijak umešča skladbe avtorjev, ki jih igra, v zgodovinska obdobja in njih značilnosti.

Slovenski jezik

Vzpostavljanje povezav med glasbo in literaturo z vidika zgodovinskih obdobj in slogovnih ter vsebinskih značilnosti.

Tuji jeziki

Opisne glasbene oznake v glasbeni literaturi v italijanskem, nemškem, francoskem, angleškem in drugih svetovnih jezikih.

Komunikacija v tujih jezikih kot glasbenikova vsakdanjost pri realiziranju glasbenih projektov z ostalimi sodelujočimi (dirigenti, solisti, instrumentalisti, pevci...).

Seznanjanje s strokovno literaturo, ki ni prevedena v slovenščino.

Likovna umetnost

Vzpostavljanje povezav med glasbo in likovno umetnostjo z vidika zgodovinskih obdobj in slogovnih ter vsebinskih značilnosti.

Psihologija

Psihološka analiza situacij, ki jim je glasbenik izpostavljen (nastopi, avdicije, tekmovanja).

Študij psiholoških procesov, ki odločilno vplivajo na omenjene situacije.

Uporaba strokovnih znanj s tega področja za osebno pripravo na javno nastopanje.

Športna vzgoja

Fiziologija telesa z vidika telesa kot bistvenega elementa kreacije zvoka.

Sprostitutvene tehnike, dihalne tehnike, ravnovesje, telesna vzdržljivost in gibalnost.

Kultura skrbi za telo in ohranjanja telesnih zmogljivosti.

Skrb za zdravje.

Naravoslovje

Fizikalne značilnosti zvočnih procesov in situacij.

6 MATERIALNI POGOJI

Cilji vzgojno-izobraževalnega procesa pouka harmonike terjajo za svoje uresničevanje primerno veliko, zračno, akustično in zvočno izolirano učilnico. Opremljena mora biti z notnim stojalom, klavirskim stolom, metronomom in avdio–vizualnimi sredstvi.

Učitelj predmeta mora imeti na voljo šolski inštrument.

Dijak praviloma uporablja inštrument s III. manualom (MIII) ali koncertni instrument s III. manualom (MIII).

7 ZNANJA IZVAJALCEV

Izvajalci	znanja
učitelj	harmonika